

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГРУПОВОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

pidhotovky maybutnikh uchyteliv [Pedagogical conditions of use of media education in the process of professional training of future teachers]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Luhansk, 21p. [in Ukrainian].

3. Clark, D. Learning Styles. Retrieved January 08, 2009 from <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/learning/styles.html#mi>, 2000. [in English].

4. Educational and informative weblog. Teaching English using multimedia. Retrieved from: <http://>

paksira.wordpress.com/2009/05/22/teaching-english-using-multimedia/ [in English].

5. Meskill, C. (1996). Listening Skills Development Through Multimedia. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 5(2), pp. 179–201. [in English].

6. Postovsky, V. (1977). Why not start speaking later? In M. Burt, H. Dulay, & M. Finocchiaro (Eds.), *Viewpoints on English as a Second Language*. In Honor of James E. Alatis. New York: Regents Publishing Co. [in English].

Стаття надійшла до редакції 15.04.2019

УДК 378.091.31 – 059.2:811.111

DOI:

Інна Лобачук, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри методики навчання іноземних мов
Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГРУПОВОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті визначено суть групового методу навчання у викладанні іноземних мов, його зміст та особливості. Доведено ефективність застосування даного методу в процесі навчання студентів іноземної мови.

Доведено, що використання групового методу стимулює студентів до творчої, продуктивної праці, викликає прагнення до активних дій, спілкування і висловлювання власних думок іноземною мовою.

Визначено особливості групового методу навчання, які створюють для студентів сприятливу атмосферу до навчання, розвивають його інтереси, мотивують бажання говорити іноземною мовою, долаючи мовні бар'єри та страхи, знижуючи рівень тривоги; заохочують студента в цілому, враховуючи його емоційний стан, почуття, тощо; стимулюють його мовні, когнітивні і творчі здібності; акцентують увагу на студента, надаючи йому головну роль в процесі навчання, активно взаємодіючою з іншими учасниками процесу.

Ключові слова: альтернативні методи навчання; груповий метод навчання; іноземна мова; сучасні підходи.

Лім. 7.

Inna Lobachuk, Ph.D. (Pedagogy), Senior Lecturer of the
Foreign Languages Teaching Methodology Department
Vinnytsya Mykhaylo Kotsyubynskiy State Pedagogical University

THE APPLICATION EFFECTIVENESS OF THE COMMUNITY LANGUAGE LEARNING METHOD IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGES TEACHING

The article describes the essence of the community language learning method, its content and features. The efficiency of using this method in the process of foreign languages teaching of students is substantiated.

It is proved that the use of the community language learning method stimulates students towards creative, productive work, causes the desire for active action, communication and expression of their own thoughts in a foreign language.

The features of the community language learning method of education, which create an atmosphere in which the student feels free and comfortable; stimulate his interests, develop the desire for practical use of a foreign language; encourage the student as a whole, affecting his emotions, feelings, etc.; stimulate his linguistic, cognitive and creative abilities; activate the student, making him the main active person in the learning process, actively interacting with other participants in this process; reduce the feeling of anxiety, and also overcome the language barrier are determined.

It is determined that the use of alternative teaching methods in the process of foreign languages teaching helps to effectively solve a whole range of important tasks: activation of the learning process, giving it a creative character; gaining experience of foreign language communication in the context of real life; development of cognitive

motives; reduction of the language barrier; improving of communicative skills; improving the academic success of the students.

Keywords: alternative teaching methods; community language learning; a foreign language; modern approaches.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та інтеграції України у світовий освітній простір в оновленому змісті іншомовної педагогічної освіти підвищує вимоги до підготовки професійно-компетентного фахівця. Країні потрібні фахівці із високим рівнем володіння іноземною мовою, що дозволить Україні стати сучасною, високорозвинутою Європейською державою. Інтернаціоналізація усіх сфер життя вимагає від навчальних закладів якісну підготовку фахівців з високим рівнем іноземних мов, що є невід'ємною вимогою до професійної компетенції спеціаліста.

Оволодіння студентами комунікативними компетенціями є метою навчання іноземних мов, що, в свою чергу, забезпечить використання їхніх знань, умінь, навичок для вирішення певних комунікативних завдань в реальних життєвих ситуаціях. Засобом комунікації, контакту з іноземцями є іноземна мова, культурологічний підхід і надалі широко використовується для формування полімовної грамотності студентів.

Використання методів, що розвивають прагнення студентів до творчої, продуктивної праці, а також до активних дій, спілкування і висловлювання власних думок іноземною мовою слід використовувати на заняттях іноземної мови. Застосування саме групового методу навчання, на нашу думку, допоможе досягти вищезазначених цілей.

Аналіз наукових досліджень. Пізнавальну діяльність студентів в даному методі досліджували наступні науковці: М. Артюшина, М. Бондаренко, Д. Джонсон, Р. Джонсон, В. Дьяченко, О. Коваленко, С. Кушнірук, Х. Лійметс, Ю. Мальований, Л. Марисова, Г. Молодих, К. Сміт, Р. Славин, С. Френе, Ю. Фурман. Взаємовідносини та співробітництво студентів в процесі навчання досліджували О. Болан, Р. Грановської, В. Дьяченко, Я. Колкер, Н. Поліванової, Є. Полат, А. Колесник, А. Ксенофонтвої, В. Корнешук. Сучасні дослідники стверджують, що груповий метод належить до загальних форм навчання, що не залежить від конкретних педагогічних цілей та обумовлюється взаємовідносинами між педагогом та учнями.

Мета статті. Визначити суть групового методу навчання у викладанні іноземної мови та довести ефективність застосування даного методу навчання.

Виклад основного матеріалу. Педагогіка як мистецтво вимагає від педагога вибір таких

методів навчання, які ґрунтувалися б на його творчості. Враховуючи специфіку предмета "Іноземна мова", маємо зазначити, що підходи, які використовуються в навчання це культурологічний, лінгвістичний, лінгвокраєзнавчий, комунікативний і ситуативно-тематичний. Тому вимоги, які висувуються перед педагогом є наступними: бути джерелом достовірних і коректних знань з предмета, бути обізнаним в іншомовній культурі, бути організатором продуктивної ситуативно-тематичної комунікації, що стимулює розвиток і виховання особистості студентів у цілому.

Методи навчання – це "упорядковані способи діяльності вчителя й учнів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань". Метод навчання виступає "інструментом діяльності вчителя для виконання керівної функції – навчіння" [2, 150].

Існують ряд критерій, які мають вплив на використання певних методів при їх відборі, а саме: створювати сприятливу для студента атмосферу, мотивувати студента, стимулювати його бажання практичного вживання іноземної мови; заохочувати студента в цілому, враховуючи його інтереси, емоції, почуття, тощо; розвивати його мовні, когнітивні і творчі здібності; акцентувати увагу на студенту як головному персонажі, який взаємодіє з іншими учасниками в навчальному процесі; розвинути здібність студента працювати над мовою самостійно; забезпечити диференціацію і індивідуалізацію навчального процесу; використовувати різні види роботи в навчальному процесі: індивідуальну, групову та колективну [3].

Різні підходи та прийоми в навчальному процесі забезпечують реалізацію методу навчання. "Прийоми навчання – сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу" [1, 3 – 8].

Для вивчення іноземної мови одними з вагомих методів виділяють альтернативні методи: метод повної фізичної реакції (Total Physical Response), сугестивний метод, драматико-педагогічний метод, мовчазний метод, груповий метод [4, 78].

Широке розповсюдження отримав так званий "груповий метод" (community language learning – CLL), запропонований чиказьким професором психології Чарльзом Карреном. Основні принципи навчання були запозичені із сфери стосунків

консультанта з клієнтом (the counselor-client relationship); вони орієнтовані на поєднання пізнавальних та емоційних процесів навчання (whole-person learning). Це передбачає тісну взаємодію вчителя і тих, хто навчається, в комунікативних ситуаціях без опори на підручник.

Базуючись на принципах консультативної терапії, CLL підкреслює важливість самих учнів, називаючи їх "клієнтами" і дозволяючи їм створювати зміст уроку. Вчитель відіграє роль "радника", тоді як учням пропонують працювати разом, взаємодіючи і допомагаючи один одному. Метод, який має на меті полегшити тривогу і загрозу, які часто відчують учні, що вивчають мову, іноді називають "навчанням-консультування" [7].

Використання групового методу при вивченні іноземної мови значно відрізняється від традиційного вивчення. При використанні групового методу значно знижується рівень тривоги студентів. По-перше, форма класу, тобто саме коло розмови, забезпечує безпеку. Бажаний розмір кола розмови менше десяти осіб. По-друге, розуміння між вчителем і учнями створює почуття безпеки, яке зменшує тривогу. Нарешті, почуття безпеки вплетене в кожен діяльність типового циклу CLL.

Наступним важливим моментом у CLL є розуміння. Вміння не лише слухати, а й чути є важливою складовою для розуміння. Якщо такою людиною є вчитель – це стимулює учнів відкриватися в навчанні, відчуваючи себе в безпеці. В рамках таких відносин тривога може зникнути, і може відбутися ефективне навчання. Мовний бар'єр перешкоджає учню говорити іноземною мовою вільно, хоча він знає граматику та лексику. Таким чином, підхід CLL може бути ефективним у вивченні іноземної мови [5].

Особливостями методу CLL є розмови в колі. Як вже згадувалося раніше, розмови у колі забезпечує безпеку. Вони підсилюють почуття спільноти, а також полегшують бесіду. Учні на першому етапі повинні тільки слухати і повторювати те, що каже вчитель. Вони вільні від стресу так як не знають, що сказали на іноземній мові. Ця діяльність дозволяє учням говорити про те, що вони хочуть, спочатку кажучи на їхній рідній мові, а потім повторюючись після викладача на іноземній. Іншими словами, учні створюють власні матеріали. Тому ця діяльність змушує учнів відчувати не тільки приналежність, але й відповідальність. Таким чином, знижується тривожність і стимулюється мотивація говорити іноземною мовою.

Стенограми розмов, які зазвичай надаються

підходом CLL, дають багато впевненості, особливо для учнів, чий стиль навчання має тенденцію покладатися на письмові форми. Проте потрібно бути обережним, щоб не залежати від надмірних письмових форм, що має небезпеку руйнувати вимову учнів, оскільки вони не покладаються на слух.

К.К. Самімі описує "людський комп'ютер" як "заснований на кращих аспектах від людини і машини ... відмінне поєднання деперсоналізованої якості машини з чутливістю людини і мовної компетенції носія мови". Комп'ютер людини контролюється учнями в практиці вимови. Вони обирають те, що вони хочуть практикувати: склад, слово, фразу або пропозицію, вони починають і зупиняють людський комп'ютер самостійно. Вони можуть мати почуття безпеки до людського комп'ютера, тому що він не виправляє помилок вимови, і таким чином учні не відчувають себе приниженими [6].

На карткові ігри реагували як позитивно, так і негативно на демонстрації. Деякі студенти сумнівалися, що ігри дійсно допомогли їм вивчити мову. Здається, що карткові ігри допомагають інтерналізувати матеріал. Коли хтось насолоджується, він може бути розслабленим. Це означає, що ігри зменшують тривожність навчання. Крім того, якщо учасники навчального співтовариства зближуються через ігри, це призведе до ще кращих умов для навчання.

Перш за все, сесія рефлексії є суттєвою для підходу CLL. Довіра між вчителем і учнями або між учнями встановлюється шляхом обміну їхніми почуттями, тривогами, розчаруванням або вимогами. Обмінюючись тривожністю, учні можуть створити почуття єдності, щоб зробити одне завдання разом [5].

Прихильники даного методу наголошують на ефективності його використання, акцентуючи увагу на учнях як головного персонажу процесу навчання. Використання даного методу дійсно допомагає швидко досягти гарних результатів у говорінні, до автоматизму доводяться різні граматичні конструкції, що стимулює і мотивує студентів. Критики ж ставлять під сумнів його ефективність, так як виникають питання, чи слід вчителям проводити консультації без спеціального навчання, занепокоєння висловлювалися щодо відсутності навчального плану. На їх думку, зосередженість на швидкості, а не на точності, може призвести до неадекватного контролю граматичної системи цільової мови.

Автономія, яку надає CLL в процесі навчання є його перевагою, так як студенти розвиваються, аналізуючи свої власні розмови. Метод CLL

особливо ефективний в групах з більш низькими рівнями мови, які намагаються покращити розмовну англійську мову. Аудиторія часто стає справжньою спільнотою, не тільки при використанні CLL, але й увесь час. Студенти набагато краще розуміють своїх однолітків, свої сильні і слабкі сторони і хочуть працювати в команді.

Таким чином, підхід CLL може значно знизити стурбованість учнів. З іншого боку, це може підвищити стурбованість вчителя. Він повинен забезпечити відповідні умови, враховуючи рівень іноземної мови учнів.

Використання групового методу ставить високі вимоги і перед викладачем, який має бути висококваліфікованим, чуйним, співчутливим, вони мають розуміти психологічний аспект у викладанні та не сприймати традиційні рамки в процесі “навчати”. Як зауважує К.К. Каррен “мені довелося повністю розслабитися і виключити свою власну волю, щоб щось створити. Я повинен був виключити будь-яку функцію формування або формулювання чогось в мені, не намагаючись щось зробити”.

Вчитель також повинен бути відносно недирективним і повинен бути готовим прийняти і навіть заохотити “підліткову” агресію вчителя, коли він або вона прагне до незалежності. Вчитель повинен працювати без звичайних матеріалів, залежно від тематики студента, що формує та мотивувати клас. Крім того, викладач повинен бути готовий впоратися з потенційно ворожими реакціями учня на метод. Учитель також повинен бути культурно чутливим і підготовлений до перепрофілювання класу в більш культурно сумісні організаційні форми. І вчитель повинен намагатися вивчити ці нові ролі та навички без особливих вказівок з текстів CLL, які зараз доступні. Зазвичай потрібне спеціальне формулювання у методах при груповому вивченні мови.

Висновок. Можемо стверджувати, що груповий метод є дуже ефективним у формуванні навичок говоріння, в подоланні страхів говорити та для корекції поведінки однолітків. Це метод навчання, який охоплює всі чотири навички, одночасно розкриваючи стилі учнів, які більш-менш аналітичні у своєму підході до вивчення мови. Все це підвищує нашу обізнаність як вчителя, так і наших учнів.

Отже, наш досвід використання у процесі вивчення іноземної мови альтернативного методу навчання свідчить, що за його допомогою ефективно розв’язується цілий комплекс важливих завдань: активізація процесу навчання, надання

йому творчого характеру; набуття учнями досвіду іншомовного спілкування в контексті реального життя; розвиток пізнавальних мотивів; послаблення мовного бар’єру; вдосконалення комунікативних умінь і навичок соціальної взаємодії, індивідуального і колективного прийняття рішень; підвищення навчальної успішності учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні. *Іноземні мови*. 1996. №2. С. 3–8.
2. Кашлев С.С. “Интерактивные методы обучения”. Москва, 2001. 12 с.
3. Лобачук І.М. Застосування активних методів навчання у викладанні іноземної мови студентам нелінгвістичних ВНЗ. *Проблеми сучасного педагогического образования. Сер. Педагогика и психология*. Сборник научных трудов. Ялта, 2017. Вып. №54. Ч. 1. С. 130–136.
4. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ, 2002. С.72–90.
5. La Forge, P.G. “Reflection in the Context of Community Language Learning”, *English Language Teaching Journal*. 1979. № 33 (4). pp. 247–254.
6. Samimy, K.K. “A Comparative Study of Teaching Japanese in the Audio-Lingual Method and the Counseling-learning Approach”. *The Modern Language Journal*. 1989. № 73 (11). pp. 169–177.
7. Samimy, K.K. and J. P. Rardin “Adult Language Learners” Affective Reactions to Community Language Learning: A Descriptive Study”, *Foreign Language Annals*. 1994. № 27 (3). pp. 379–390.

REFERENCES

1. Bech, P. O. & Burkun, L.V. (1996). Kontseptsiia vykladannia inozemnyh mov v Ukraini [A concept of teaching the foreign languages in Ukraine]. *Foreign languages*. No. 2, pp.3–8.[in Ukrainian].
2. Kashlev, S.S. (2001). “Interaktivnye metody obucheniiia” [“Interactive Learning Methods”]. Moscow, 12 p. [in Russian].
3. Lobachuk, I. M. (2017). Zastosuvannia aktyvnyh metodiv navchannia u vykladanni inozemnoi movy studentam nelinhvistychnykh VNZ [An application of active teaching methods teaching the in foreign language by students of non-linguistic universities]. *The problems of modern pedagogical education. Series: Pedagogy and psychology*. A collection of scientific works. Yalta, Vol. 54, part 1, pp.130–136.[in Ukrainian].
4. Nikolaeva, S.Y. (2002). *Metoduka navchannia*

**ЗМІСТ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
СФЕРИ ПОСЛУГ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-ВИРОБНИЧОГО КЛАСТЕРУ**

inozemnyh mov u serednih navchalnyh zakladah [Methods of teaching foreign languages in secondary schools]. Kyiv, pp.72–90. [in Ukrainian].

5. La Forge, P. G. (1979). “Reflection in the Context of Community Language Learning”, *English Language Teaching Journal*. No. 33 (4), pp. 247–254. [in English].

6. Samimy, K. K. (1989). “A Comparative Study of

Teaching Japanese in the Audio-Lingual Method and the Counseling-learning Approach”. *The Modern Language Journal*. No. 73 (11), pp. 169–177. [in English].

7. Samimy, K. K. and Rardin, J. P. (1994). “Adult Language Learners” Affective Reactions to Community Language Learning: A Descriptive Study”, *Foreign Language Annals*. No. 27 (3), pp.379–390. [in English].

Стаття надійшла до редакції 16.04.2019

УДК 377.36:658.64

DOI:

Ліна Короткова, кандидат педагогічних наук, директор Державного навчального закладу “Запорізьке вище професійне училище моди і стилю”

**ЗМІСТ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ПОСЛУГ В УМОВАХ ОСВІТНЬО-
ВИРОБНИЧОГО КЛАСТЕРУ**

У статті наголошено на важливості якісного змістового наповнення професійної підготовки майбутніх фахівців сфери послуг з урахуванням сучасних галузевих тенденцій. На основі аналізу професійної діяльності робітників швейної промисловості в умовах освітньо-виробничого кластеру до складових змісту професійної підготовки віднесено предметно-понятійний, технологічний, прaksiологічний, культурологічний, естетичний, морально-етичний, психологічний, екологічний, ресурсозбереження й енергоефективності, інформативно-комунікаційний компоненти.

Ключові слова: майбутні фахівці; сфера послуг; зміст професійної підготовки; функціональні компоненти.

Літ. 5.

Lina Korotkova, Ph.D.(Pedagogy), Director of the State Educational Institution “Zaporozhzhya Higher Professional School of Fashion and Style”

**CONTENTS OF FUNCTIONAL COMPONENTS OF PROFESSIONAL TRAINING OF
FUTURE SERVICE SPECIALISTS WITHIN THE FRAMEWORK OF THE
EDUCATIONAL PRODUCTION CLUSTER**

The article emphasizes the importance of qualitative content filling of the professional training of future specialists in the field of services in the light of current industry trends. On the basis of the analysis of the professional activity of the employees of the garment industry in the conditions of the educational and production cluster, ten functional components are classified into the components of the content of professional training. The subject-concept component allows students to master the professional terminology perfectly, which is a prerequisite for the qualitative mastering of the educational material. The technological component involves provision of future specialists with scientific and technical information on the use of innovative technologies for the production of clothing, information on the leading trends in the garment industry. The praxiological component facilitates the formation of skills to operate effectively in new, uncertain, problem situations, activating the positive needs of an individual and maximizing the neutralization of the needs of a negative nature. The cultural component is considered as a complex of didactic and educational means aimed at the socialization of a person, development of spiritual values and traditions of the country. The aesthetic component involves engaging students into the world of art, develops and cultivates the ability of intellectual perception, enriches the individual experience of worldview. The psychological component ensures possession of the basics of psychology, methods of non-verbal communication, necessary for organization and effective interaction in professional activity. The ecological component involves obtaining information on environmentally friendly modern technologies and materials. The component of resource saving and energy efficiency is aimed at the efficient use of raw materials and basic materials. The informational and communicative component contributes to generalization, systematization, structuring of the received data, to give them new forms and images.

Keywords: future specialists, service industry, a content of professional training, functional components.

Постановка проблеми. Сучасний технічного прогресу, інтенсифікація економічного рівень розвитку суспільства, зростання, збільшення обсягів виробництва прискорення темпів науково- продукції та послуг зумовлює необхідність